

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 71/04-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2004 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Bárányu a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť L. K., bytom M., zastúpeného advokátom JUDr. J. P., Advokátska kancelária, Č., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 145/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 145/00 p o r u š i l základné právo L. K., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 145/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ľ. K. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ľ. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 14 010 Sk (slovom štrnásťtisícdesať slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. J. P., Advokátska kancelária, Č., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 30. marca 2004 č. k. I. ÚS 71/04-10 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ľ. K., bytom M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. P., Advokátska kancelária, Č., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 145/00.

Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 27. septembra 2000 podal na Okresnom súde Bratislava I žalobu proti CZB INVEST, spol. s r. o., Bratislava (ďalej len „žalovaná“) o zaplatenie 893 772,80 Sk s prísl. (odstúpenie sťažovateľa od zmluvy o dielo na výstavbu bytu a následné požadovanie vrátenia ním už poskytnutého peňažného plnenia). Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd riadne nekoná, a to najmä *„odo dňa 13. 11. 2001 vo veci samej až doposiaľ iba doručil žalobu žalovanému a to aj tento úkon vykonal až dňa 5. 9. 2002... „ a „...súd doposiaľ riadne nerozhodol ani o mojom práve, ktoré si uplatňujem návrhom na nariadenie predbežného opatrenia...“*. Vo veci do dňa doručenia sťažnosti

ústavnému súdu (15. marec 2004) nebolo vytýčené žiadne pojednávanie a vec nebola ešte rozhodnutá na súde prvého stupňa.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva, prikázal okresnému súdu „*konať vo veci bez zbytočných prietáhov*“, priznal mu finančné zadosťučinenie 100 000 Sk a náhradu trov konania.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, vyjadrením č. Spr. 3146/03 z 3. mája 2004 a sťažovateľ prostredníctvom stanoviska svojho právneho zástupcu k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 1. júna 2004.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 100/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 C 145/00.

1. Vec napadla na okresný súd 27. septembra 2000. Sťažovateľ bol 5. februára 2001 vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku. Keďže ho neuhradil, okresný súd 7. septembra

2001 konanie zastavil. Po zaplatení súdneho poplatku (1. októbra 2001) okresný súd svoje uznesenie o zastavení konania 13. novembra 2001 zrušil.

2. Okresný súd zaslal 5. septembra 2002 žalobu na vyjadrenie žalovanej.

3. Sťažovateľ 3. októbra 2002 predložil okresnému súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia žalovanej, ktorým by jej bolo zakázané nakladať s jej peňažnými prostriedkami v Ľudovej banke, a. s., Bratislava do výšky 652 404,2 Sk a zakázané odpredať už vyššie uvedený byt. Sťažovateľ uhradil súdny poplatok za návrh 28. marca 2003, a to až na výzvu okresného súdu. V uvedený deň okresný súd uznesením č. k. 9 C 145/00-25 nariadil predbežné opatrenie, ktoré napadla žalovaná odvolaním z 9. mája 2003, ku ktorému sa vyjadril sťažovateľ 1. júla 2003.

4. Súdny spis s odvolaním bol doručený 10. septembra 2003 Krajskému súdu Bratislava (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením č. k. 11 Cob 88/03-46 z 24. septembra 2003 zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (neboli jednoznačne preukázané ohrozenie práva sťažovateľa a existencia hrozby bezprostrednej ujmy).

5. Sťažovateľ 19. novembra 2003 navrhol pripustiť vstup do konania ďalších dvoch účastníkov na strane žalobcu, a to Ing. A. K. (jeho matky) a D. K., obaja bytom v M., ktorí ako ručiteľia podpísali zmluvu o poskytnutí mu úveru zo Štátneho fondu pre rozvoj bývania Bratislava (ďalej len „ŠFRB“) a tento fond ich spolu so sťažovateľom žaloval o vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov.

Okresný súd 11. decembra 2003 požiadal právneho zástupcu sťažovateľa o predloženie dôkazu o nutnosti vstupu vyššie navrhovaných do konania a o vyjadrenie, či berie návrh na nariadenie predbežného opatrenia späť (odpoveď doručená okresnému súdu 14. januára 2004 – na nariadení trvá a dôkazy sú na Katastrálnom úrade v Tvrdošíne).

Okresný súd uznesením z 23. januára 2004 pripustil vyššie navrhovaných do konania vedeného pod sp. zn. 9 C 145/00. Ing. A. K. 20. a 24. februára 2004 predložila okresnému súdu dôkazy o úmysle žalovanej previesť vlastníctvo k už uvedenému bytu.

6. Okresný súd 12. marca 2004 požiadal žalovanú o vyjadrenie k dôkaznému materiálu predloženému Ing. A. K. (výzva bola 7. apríla 2004 vrátená späť, pretože ju adresát neprevzal v odbernej lehote).

7. Sťažovateľ 15. marca 2004 podal sťažnosť ústavnému súdu (súdny spis sp. zn. 9 C 145/00 bol doručený ústavnému súdu 6. mája 2004 a vrátený späť okresnému súdu 17. mája 2004).

8. Zo spisového materiálu pripojeného k sťažnosti vyplýva, že účastníčka konania pred okresným súdom (matka sťažovateľa) Ing. A. K. podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní najprv 25. novembra 2003 a následne 7. januára 2004. Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi č. Spr. 3146/03 z 30. januára 2004 hodnotila sťažnosť „ako nedôvodnú“. Podľa jej názoru „*Sudkyňa o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia po zaplatení súdneho poplatku za návrh koná, časové úseky medzi úkonmi sudkyne vzhľadom na množstvo vecí na oddelení (cca 600) sú primerané. Po právoplatnosti rozhodnutia o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia súd bude pokračovať v konaní vo veci samej*“.

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

2.1. Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyššie uvedenom vyjadrení k opodstatnenosti sťažnosti uviedla, „...že sťažovateľ nevyužil svoje právo podať sťažnosť v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 80/1992 Zb. v platnom znení“. V mene sťažovateľa urgoval konanie jeho právny zástupca (20. februára 2003 a 4. apríla 2003) a sťažnosť podala (28. novembra 2003 a 12. januára 2004) jeho matka Ing. A. K., ktorá v tom čase ešte nebola účastníčkou konania (až od 23. januára 2004). Táto namietala postup v konaní aj 28. januára 2004 pri osobnej návšteve na sekretariáte podpredsedu okresného súdu pre občianskoprávny úsek.

Podpredsedníčka poukázala na priet'ahy v konaní spôsobené sťažovateľom, ktorý oneskorene uhradil súdny poplatok za žalobu (1. októbra 2001) a za návrh na vydanie predbežného opatrenia (28. marca 2003).

Oneskorené realizovanie pokynov zákonnej sudkyne (napr. pokyn z 24. októbra 2002 bol realizovaný až 21. februára 2003) bolo podľa jej názoru „... z dôvodu pretrvávajúceho nedostatku administratívnych síl na okresnom súde...“.

Podpredsedníčka okresného súdu v závere vyjadrenia uviedla, že „Súd napriek pretrvávajúcemu nízkemu stavu sudcov na občianskoprávnom úseku popri vysokom nápade nových vecí v oddelení 9 C konal a vzniknuté priet'ahy v konaní objektívne boli zapríčinené zo strany žalobcu, ktorý súdne poplatky splatné s podaním návrhu v súlade so zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení noviel uhrádzal až na základe výzvy súdu a to za návrh na začatie konania až po vydaní uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a ako i nezaplatením súdneho poplatku za návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorý bol uhradený až na základe výzvy súdu. K vytýčeniu termínu

pojednávania nedošlo z dôvodu rozhodovania o návrhu na pripustenie vstupu do konania p. A. K. a p. D. K. podľa ust. § 92 O. s. p.“

Napokon podpredsedníčka okresného súdu ústavný súd požiadala, „... aby boli vzaté uvedené skutočnosti na vedomie a nebolo sťažovateľovi priznané zadosťučinenie a to z dôvodu, že k zavinenému prieťahu v konaní zo strany konajúcej sudkyne nedošlo a na konanie súdu v predmetnej veci mal vplyv žalobca ako aj pretrvávajúce nedostatočné personálne obsadenie Okresného súdu Bratislava I“.

2. 2. Právny zástupca v stanovisku k predmetnému vyjadreniu uviedol, že: „... pokiaľ ide o úkony mojej matky A. K., táto ma na základe môjho poverenia od počiatku zastupovala pri tých úkonoch, ktoré vykonala, či už to bolo nahliadnutie do súdneho spisu, pri písomnom i osobnom styku so súdom – i pri podaní sťažností, ktoré uvádza súd. Išlo o úkony, ktoré sa netýkajú právneho zastúpenia, predložila písomnú plnú moc a súd ako moju zástupkyňu akceptoval. Prečo teraz okresný súd neuznáva sťažnosť, ktorú podala ako moju sťažnosť a prečo potom na druhej strane tieto sťažnosti ako sám uvádza, má evidované, vybavoval ich podľa zákona a vybavil ich ako nedôvodné (viď list okresného súdu z 30. 1. 2004)? Prečo teda súd s mojou matkou komunikoval, prečo ju informoval o mojej súdnej veci, prečo jej umožnil nahliadnuť do súdneho spisu v mojej veci, ak som ju nepoveril?

Za podstatné však považujem skutočnosť, že opakovanými urgenciami a sťažnosťami som sa snažil dosiahnuť, aby súd konal vo veci bez zbytočných prieťahov, čo sa napriek týmto mojím úkonom nestalo a skutočnosť, že ani tieto moje podania nezmenili z hľadiska konania bez prieťahov postup súdu. Preto mám za to, že ak súd poukazuje na uvedené urgencie i sťažnosti – nepoukazuje na nejaké moje vadné správanie, ale na svoj postup pri vybavovaní týchto podaní – teda, že ani napriek týmto podaniam neodstránil prieťahy.

K vyjadreniu o úkonoch vo veci:

Dôvod zaplatenia súdneho poplatku až po zastavenie konania som vysvetlil. Nie je ale zrejmé a súd vo vyjadrení nevysvetlil, prečo súd keď autoremedúrou dňa 13. 11. 2001 zrušil zastavenie konania neurobil zároveň úkony vo veci, najmä prečo nedoručil návrh

protistrane na vyjadrenie a pokyn na to urobil až 17. 4. 2002. Tento postup považujem za nesprávny a dôvod prietáhov v konaní.

Súd vo vyjadrení neuvádza, že na základe pokynu súdu až 28. 8. 2002 poslali návrh protistrane a protistrana návrh prevzala dňa 5. 9. 2002. Aj túto lehotu na doručenie považujem za neprimeranú.

Súd neuvádza, prečo od tejto doby vo veci samej nekonal. Úkony, ktoré boli vykonané v súvislosti s návrhom na vydanie predbežného opatrenia a pripustenia ďalších účastníkov do konania nie sú úkonmi vo veci samej, ktoré by sa priamo týkali môjho návrhu vo veci v tom smere, že by boli prekážkou, pre ktorú by súd nemohol konať vo veci samej.

K návrhu na vydanie predbežného opatrenia:

Súd sa nevyjadril, prečo po zrušení uznesenia o nariadení predbežného opatrenia o návrhu na vydanie predbežného opatrenia doposiaľ nerozhodol.

Za nesprávny postup súdu, ktorý považujem za súčasť zodpovednosti za prietahy v konaní považujem postup súdu, keď doručuje návrh na vydanie predbežného opatrenia protistrane. V danej veci a na základe predložených dokladov to považujem za postup, ktorý môže znamenať zmarenie účelu predbežného opatrenia a za nedôvodný odklad rozhodnutia o predbežnom opatrení. Navyše ak protistrana v dôsledku takéhoto postupu súdu prevedie majetok (ako sa už o to podľa dokladov snaží) ochrana mojich práv návrhom na vydanie predbežného opatrenia bude bezpredmetná.

Súd vo vyjadrení uznáva, že vznikli prietahy v konaní.

Ak uvádza, že boli objektívne zapríčinené zo strany žalobcu, tak by išlo nie o objektívne vzniknuté prietahy, ale o moje konanie, teda o moju zodpovednosť za prietahy. V ústavnej sťažnosti nenamietam, že súd spôsobil prietahy v období, keď som nezaplatil súdne poplatky, ale namietam, že súd nekonal v období, keď mu nič nebránilo, aby mohol vo veci samej konať a nekoná v nej doposiaľ. K týmto prietahom sa ale súd nevyjadril.

Pokiaľ súd uvádza, že doposiaľ súd nevytýčil termín pojednávania z dôvodu rozhodovania o návrhu na pripustenie vstupu do konania, tak ide iba o obdobie od podania návrhu 19. 11. 2003 do rozhodnutia o návrhu dňa 23. 1. 2004. Súd sa ale nevyjadril, prečo nevytýčil pojednávanie predtým alebo po tomto období.

Uznávam a neprenášam na súd moju zodpovednosť, týkajúcu sa návrhu vo veci a návrhu na vydanie predbežného opatrenia za tie obdobia, ktoré súvisia s mojím zaplatením súdnych poplatkov až po zastavení konania, resp. na výzvu súdu.

Nepovažujem však za správne, ak sa súd nevyjadril k tým obdobiám, počas ktorých súd nekonal a napokon ani doposiaľ nekoná a zároveň tvrdí, že nedošlo k zavineným prieťahom v konaní, lebo to by znamenalo, že súd koná bez toho, že by zavinil prieťahy v konaní. Podľa toho súd neberie ohľad na doterajší a terajší stav vo veci a na ochranu mojich ústavných práv.

Pre mňa nie je podstatná skutočnosť, ak je podľa vyjadrenia súdu príčinou pretrvávajúce nedostatočné personálne obsadenie súdu, lebo moje ústavné právo na súdnu ochranu si môžem uplatniť iba konaním pred súdom a takouto ústavnou sťažnosťou a nemôžem ovplyvniť príčinu, ktorú súd uvádza. Ak by som tak mohol urobiť, tak by sa za to aj zodpovedal a podľa toho by som aj konal. Nie je preto na mne, ale na súde, prípadne na štáte, ako si vyriešia zodpovednosť za prieťahy v súdnom konaní vzniknuté konaním, resp. nekonaním zodpovedných osôb a prieťahy vzniknuté v dôsledku osôb chýbajúcich súdu, z ktorého dôvodu podľa vyjadrenia súdu nemohol vo veci konať. Preto nepovažujem za potrebné vyjadrovať sa, ktoré z uvádzaných prieťahov súdu vznikli v dôsledku nekonania zodpovedných osôb, a ktoré v dôsledku stavu, keď súdu chýbajú osoby, kvôli čomu súd vo veci nekonal, resp. nekoná. Podobný vecný prístup v mojej veci by som očakával aj od súdu, lebo inak by to pre mňa znamenalo, že dôsledky tohto stavu súd prenáša na mňa.

S uvedeným súvisí aj právo na finančné zadosťučinenie. S poukazom na uvedené súd neuvádza, prečo by mi ústavný súd nemal priznať finančné zadosťučinenie. S poukazom na stanovisko súdu vo vyjadrení, na doposiaľ trvajúci stav nekonania súdu a na doterajšiu realitu na Slovensku v dôsledku rozhodovania v takýchto veciach považujem priznanie nároku na finančné zadosťučinenie za najúčinnější prostriedok nielen ako satisfakcia, a aj ako prostriedok k zabezpečeniu ústavných práv poškodených osôb pri prieťahoch v súdnom konaní, teda i môjho a k dosiahnutiu nápravy.“

3. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní o zaplatenie konkrétne stanovenej sumy vedenom pod sp. zn. 9 C 145/00, v ktorom s'ťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ (žalobca), došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

3.1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že posudzovaná vec nie je sporom, ktorý by bolo potrebné považovať za zložitú vec, ktorá by ovplyvňovala doterajšiu dĺžku konania.

3.2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria (správania s'ťažovateľa v preskúmvanej veci) ústavný súd konštatuje, že oneskorené uhradenie súdnych poplatkov za žalobu (od 27. septembra 2000 do 1. októbra 2001) a za návrh na vydanie predbežného opatrenia (od 3. októbra 2002 do 28. marca 2003) malo značný vplyv na predĺženie doby trvania konania v predmetnej veci (spolu vyše 17 mesiacov). Túto dobu (spôsobenú s'ťažovateľom) nie je možné pripočítat' na ťarchu postupu okresného súdu v s'ťažnosťou napadnutom konaní

(sťažovateľ svoju zodpovednosť za toto obdobie konania priznáva –pozri vyššie bod 2.2). Okrem vyššie uvedeného ústavný súd nezistil ďalšie závažné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

3.3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné priesťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že okresný súd od nápadu predmetnej veci (27. septembra 2000), konanie o ktorej do podania sťažnosti ústavnému súdu trvá skoro 3 a pol roka, nielenže vo veci nerozhodol, ale nenariadil ani jedno pojednávanie a prvým jeho úkonom v merite veci bolo doručenie žaloby žalovanej na vyjadrenie až 5. septembra 2002.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že okresný súd bol v čase od 13. novembra 2001 (zrušenie uznesenia o zastavení konania) do 5. septembra 2002 (doručenie žaloby žalovanej na vyjadrenie) t. j. v trvaní skoro 10 mesiacov, bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný a v nasledujúcom období rozhodoval od 3. októbra 2002 o návrhu sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia (28. marca 2003 opatrenie nariadené, 24. septembra 2003 zrušené krajským súdom a do podania sťažnosti ústavnému súdu o ňom nerozhodnuté) a v čase od 19. novembra 2003 rozhodoval o návrhu sťažovateľa na pripustenie ďalších dvoch účastníkov do konania (23. januára 2004 návrhu vyhovené), pričom nevykonal žiadne úkony v merite veci, t. j. úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas súdneho konania nachádza.

Ústavný súd uvedenú nečinnosť okresného súdu a jeho vyššie opísaný postup v konaní, ktoré nevykazovalo znaky plynulého a efektívneho konania a bolo konaním, ktoré nevedlo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, kvalifikoval ako konanie, ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných priesťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy. Toto porušenie nebolo spôsobené zložitou vecou a ani výlučným správaním účastníka konania, ale bolo najmä dôsledkom postupu okresného súdu.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prietahy, nemožno akceptovať. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov, pretože vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je žiadnou garanciou toho, že okresný súd nebude pokračovať v doterajšom postupe v napadnutom konaní.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk. Svoj návrh zdôvodnil „*poškodzovaním zdravia mňa i mojej matky tým, že nás bezdôvodná nečinnosť súdu, neúspešnosť pri snahe predbežným opatrením zabezpečiť svoje právo a následné stanoviská súdu ku sťažnostiam na prietahy vystavujú veľkému psychickému stresu v dôsledku opakovanej bezúspešnej snahy dosiahnuť konanie súdu bez zbytočných prietahov a v súvislosti so stavom do ktorého som sa dostal ja i moja matka ako ručiteľka, lebo moja schopnosť splniť moje finančné záväzky voči Štátnemu fondu bývania v podstatnej miere závisí od rýchlosti súdneho konania v danej veci i o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Nie je nič horšie ako bezmocnosť a závislosť, v ktorej sa*

nachádzam ja a moja matka, navyše pokiaľ nás súd opakovane presvedčuje, že tento stav musíme trpieť, lebo je v poriadku“.

Keďže iba konštatovanie porušenia označeného základného práva nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa, ústavný súd uznal za dôvodné priznať mu finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu (vrátane predĺženia doby konania spôsobenej oneskorenou úhradou súdnych poplatkov) považuje za primerané vo výške 20 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnému sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) 5. marca 2004 a vyjadrenie z 1. júna 2004. Odmena určená podľa § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky) 13 602 Sk vo výške 1/3 predstavuje 4 534 Sk za jeden úkon. Celkové trovy za tri úkony teda predstavujú 13 602 Sk a spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (136 Sk v zmysle § 19 ods. 3 vyhlášky) sumu 14 010 Sk. Z týchto dôvodov ústavný súd preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

8. Využitie práva podať sťažnosť na priet'ahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, len matkou sťažovateľa Ing. A. K., ktorá je účastníčkou konania v procesnom postavení žalovanej v spore (sp. zn. 4 Cb 192/2003) vyvolanom Štátnym fondom rozvoja bývania, Bratislava, o náhradu úveru a príspevku poskytnutého sťažovateľovi na výstavbu bytu a tiež je dodatočne (rozhodnutím okresného súdu z 23. januára 2004) účastníčkou posudzovaného konania (sp. zn. 9 C 145/00), ústavný súd, rovnako ako predtým okresný súd akceptoval. Ing. A. K. je účastníčkou oboch vyššie uvedených konaní (v rovnakom procesnom postavení ako sťažovateľ) a osobou majúcou totožný právny záujem na výsledku predmetných sporov vrátane spoločnej (resp. analogicky) právnej neistoty ako sťažovateľ až do rozhodnutia okresného súdu v posudzovanej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2004